

RECENZIE ASUPRA
MONOGRAFIEI VARIANTE
CLINICE ÎN DEPRESIILE REFRACTARE
DE GHENADIE CĂRĂUȘU

Alexandru NACU, doctor habilitat în medicină,
profesor universitar, Om emerit

Monografia dlui Gh. Cărașu, conferențiar la Catedra Psihiatrie, Narcologie și Psihologie Medicală a USMF Nicolae Testemițanu (apărută la Tipografia Reclama SA, Chișinău, 2011, 168 p.), este consacrată uneia dintre cele mai actuale probleme a psihiatriei contemporane. Este o lucrare fundamentală și prezintă o importanță substanțială atât pentru psihiatria clinică, cât și pentru cea socială, având în același timp aspect științific și practic.

Studierea manifestărilor clinice și evolutive ale depresiei refractare este una dintre direcțiile prioritare ale psihiatriei moderne, deoarece stările depresive se întâlnesc, în ultimul timp, destul de frecvent și au o tendință spre malignizare.

Lucrarea a fost efectuată pe baza unui material clinic destul de reprezentativ – 612 bolnavi, diferențiați după vârstă și sex.

Putem spune că lucrarea reprezintă o etapă de dezvoltare a psihiatriei autohtone. Spun aceasta, fiindcă din punct de vedere evolutiv deosebim mai multe etape în dezvoltarea psihiatriei în Moldova. Odată cu deschiderea catedrei, la început au predominat maladiile psihice de natură exogenă, provocate de diferite infecții – epidemii de tifos exantematic, malarie, gripă, tuberculoză –, și de natură somatogenă, mai ales psihozele puerperale (monografia lui Molohov). A doua etapă se caracterizează prin predominarea psihozelor endogene, mai ales schizofrenia. La următoarea etapă s-a acordat o mare atenție tulburărilor psihice în legătură cu alcoolismul, tulburărilor nevrotiforme, psihopatiilor. Și în sfârșit, în ultimele 2 decenii, predomină lucrările consacrate depresiei – teza dnei Deliv, lucrările dlor Revenco, Nastas.

Din cele expuse reiese și actualitatea acestei lucrări. Datele literaturii, precum și cele ale autorului indică un număr mare de stări depresive în populație. Literatura este destul de voluminoasă, descrisă pe 29 de pagini, iar bibliografia conține 289 de izvoare, grupate după concepțiile autorilor.

Este importantă în lucrare analiza detaliată a factorilor și condițiilor de mediu care favorizează declanșarea depresiei: diferite variații ale personalității, alți factori, ca stările stresante, alcoolismul, traumele ș.a. Dl Cărașu pune accentul pe cele mai importante deviații, care joacă rolul principal în apariția depresiei rezistente. Apariția lor în debutul maladiei joacă un rol profilactic. Deviațiile determină aplicarea unor măsuri cu caracter terapeutic, pentru a evita dezvoltarea de mai departe a depresiei rezistente.

Destul de minuțios sunt descrise tabloul clinic și evoluția maladiei, unde se dă o atenție destul de mare simptomelor de bază. Din acest punct de vedere, autorul respectă canoanele psihiatriei, și anume una din legile ei fundamentale, ce se referă

la sindromul de bază (principal) al maladiei. Se știe că fiecare maladie psihică se caracterizează prin prezența unui sindrom principal și o serie de sindroame secundare. De cel principal depinde determinarea adecvată a diagnosticului, evoluția și tratamentul psihozei. Anume astfel autorul a și structurat clinica și evoluția depresiei.

La început, într-un capitol aparte este evidențiată simptomatologia specifică pentru sindromul de bază. Simptomatologia polimorfă a depresiei l-a făcut pe autor să evidențieze 3 variante clinice de depresie: anxios-agitată, melancolică, apatic-inhibată. Simptomatologia specifică fiecărei variante este evidențiată destul de bine și clar. Totodată, fiecare variantă este asociată de un caz tipic, cu o analiză clinică destul de minuțioasă. Toate acestea îi ajută autorului la evidențierea mecanismelor patogenetice, precum și la aplicarea unui tratament adecvat.

Paralel cu tabloul clinic și evoluția depresiei, autorul a elaborat un program terapeutic mixt, bine argumentat și adecvat. Se are în vedere un tratament medicamentos, electroconvulsiv și psihoterapeutic. Aș vrea să mă refer la două momente destul de importante. Este vorba de aplicarea terapiei electroconvulsivante (TEC) și a psihoterapiei. În cazurile de depresie, TEC este bine-venită și aplicarea ei duce la rezultate bune. Din păcate, noi o aplicăm destul de rar. E de menționat că dl Cărașu, vorbind despre TEC, descrie foarte minuțios mecanismele patogenetice care au loc în creier în timpul aplicării acestei terapii: sistemul GABA, serotonina etc. Ca informație: japonezii aplică destul de frecvent TEC, mai ales la bolnavii cu depresie, afirmând că depresiile duc la formarea maladiilor canceroase.

Este bine-venită în aceste cazuri și psihoterapia cu un colorit psihanalitic. În timpul ședințelor, bolnavilor li s-a cultivat atitudini de optimism și de curaj prin explicarea situațiilor dramatice, a unui pesimism total nejustificat. Unii pacienți chiar din primele ședințe au început să înțeleagă dramatismul maladiei, s-au ivit unele tendințe critice. Aplicând ședințele, autorul a ținut seama de calitățile personalității bolnavului, de care variantă ține.

Pentru o obiectivizare și diagnosticare mai veridică a mecanismelor etiopatogenetice, a particularităților clinico-evolutive ale depresiei, au fost efectuate o serie de investigații psihologice, de exemplu, scala depresiei Hamilton, scala de depresie Montgomery-Asberg, inventarul pentru depresie Beck. Tot în acest context s-au efectuat și investigații statistice.

Lucrarea este înzestrată cu 14 tabele, 25 de figuri. La sfârșitul lucrării sunt expuse concluziile, care sunt formulate destul de concis și reflectă conținutul monografiei.